

Opplysningar som kjem fra i dokumentet er i hovudsak ikkje verifisert, og kan ikkje nyttast som faktagrunnlag utan nærare undersøkingar.

Vaksdal kommune

Risiko- og vesentlegvurderingar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll

September 2020

«Risiko- og vesentlegvurdering for
forvaltningsrevisjon og
eigarskapskontroll»

September 2020

Rapporten er utarbeidd for Vaksdal
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhald

1.	Innleiing	5
2.	Organisering og nøkkeltal	8
3.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	11
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	30
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	38
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	40
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	41

Detaljert innhaldsliste

1.	Innleiing	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Forvaltningsrevisjon	5
1.3	Eigarskapskontroll	5
1.4	Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll	6
1.5	Metode og gjennomføring	6
1.6	Lesarrettleiing	7
2.	Organisering og nøkkeltal	8
2.1	Organisering	8
2.2	Finansielle nøkkeltal	8
2.3	Befolkningsutvikling	9
2.4	Kommunen sine eigarskap	10
3.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga	11
3.1	Stab og sektorovergripande funksjonar	12
3.2	Oppvekst	18
3.3	Samfunnsutvikling	23
3.4	Helse og omsorg	25
4.	Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap	30
4.1	Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	31
4.2	Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10	33
4.3	Føretak, samarbeid og foreiningar	37
5.	Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde	38
6.	Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn	40
6.1	Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar	40
6.2	Tilsyn	40
7.	Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar	41
7.1	Forvaltningsrevisjon	41
7.2	Eigarskapskontroll	42

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

I samsvar med prosjektplanar vedteke av kontrollutvalet i møte 12. februar 2020, sak 4/20, har Deloitte gjennomført risiko- og vesentlegvurderingar (ROV-vurderingar) av Vaksdal kommune si verksemd og i selskapa der Vaksdal kommune har eigarinteresser. Føremålet med ROV-vurderingane har vore å skaffe relevant informasjon om dei delane av verksemda i kommunen og selskapa der kommunen har eigarinteresser, som det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon og/eller eigarskapskontroll.

ROV-vurderingane er systematiserte og framstilte i dette analysedokumentet. Dokumentet dannar grunnlag for kontrollutvalet sitt arbeid med planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for 2020-2024. Kontrollutvalet er pålagt å utarbeide slike planar. Planane skal vedtakast av kommunestyret.

I arbeidet med ROV-vurderingane og utarbeidinga av analysedokumentet har det blitt gjennomført møte med kontrollutvalet, dokumentgjennomgang, intervju og spørjeundersøking (sjå seksjon 1.5).

Analysen er av overordna karakter og i stor grad basert på innspel som har kome fram gjennom møte i kontrollutvalet, intervju, spørjeundersøking og gjennomgang av relevant dokumentasjon. Datagrunnlaget er i avgrensa grad verifisert. Datagrunnlaget er i analysedokumentet nytta som indikasjon på risikoforhold som eventuelt bør eller kan følgjast opp/undersøkjast i forvaltningsrevisjon, eigarskapskontroll eller gjennom andre undersøkingar dersom kontrollutvalet og kommunestyret ønskjer dette.

1.2 Forvaltningsrevisjon

I kommunelova § 23-3 går det fram at forvaltningsrevisjon inneber å gjere systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, regeletterleving, målinnfriing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader. Same lov § 23-2 bokstav c), pålegg kontrollutvalet å sjå til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen si verksemd og av selskap som kommunen har eigarinteresser i.

Kommunelova § 23-3 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for forvaltningsrevisjon:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner.

Det er vidare eit krav at plan om forvaltningsrevisjon skal vere basert på ei risiko- og vesentlegvurdering (ROV-vurdering):

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om verksemda i kommunen og i selskapa der kommunen har eigarinteresser, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritere mellom ulike område og ulike selskap der det kan vere aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

Det er kommunestyret som vedtek plan for forvaltningsrevisjon. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.3 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll er ei oppgåve som er lagt til kontrollutvalet etter kommunelova § 23-2 bokstav d), og er nærare skildra i kommunelova § 23-4. Der går det fram at eigarskapskontroll inneber å kontrollere om forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser blir skjøtta i samsvar med regelverk, kommunestyret sine vedtak og anerkjende prinsipp for eigarstyring.

Kommunelova § 23-4 andre ledd stiller krav om at det skal utarbeidast ein plan for eigarskapskontroll:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.

Som med plan for forvaltningsrevisjon, skal også plan for eigarskapskontroll vere basert på ei ROV-vurdering:

Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap.

Føremålet med ROV-vurderinga er å skaffe relevant informasjon om kor det er størst behov for eigarskapskontroll, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å leggje ein plan for eigarskapskontroll og å prioritere kva eigarskapskontrollar det kan vere aktuelt å gjennomføre.

Det er kommunestyret som vedtek plan for eigarskapskontroll. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

1.4 Forskjell mellom forvaltningsrevisjon i selskap og eigarskapskontroll

Ny kommunelov skil mellom forvaltningsrevisjon av selskap som inngår i ordinær forvaltningsrevisjon, og eigarskapskontroll. Fokuset i ein **eigarskapskontroll** er på korleis kommunen forvaltar eigarskapa sine, anten enkeltvis eller som portefølje. Kriteria vi legg til grunn er mellom anna regelverk knytt til ulike typar selskap (til dømes kommunelov, aksjelov, lov om interkommunale selskap), KS sine retningslinjer for kommunal eigarstyring, kommunale eigarskapsmeldingar/eigarstrategiar og andre mål, vedtak og retningslinjer. Fokuset i ein **forvaltningsrevisjon av selskap** er på sjølve selskapet, og vil t.d. omhandle om selskapet driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader, og om det driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

1.5 Metode og gjennomføring

I prosessen med ROV-vurderingar har vi nytta ein metodikk med høg grad av involvering, både av kontrollutvalet og av sentrale aktørar i administrasjonen og i kommunestyret. Ei slik tilnærming har bidrege til at vi har avdekkja kva forvaltningsområde, tenesteområde og eigarskap det er knytt størst risiko til. I tillegg har høg grad av involvering bidrege til å forankre planarbeidet og gjere det kjent både i kommunestyret og i administrasjonen. Dette vil skape eit godt grunnlag for gjennomføring av prosjekta som blir prioritert i planane.

1.5.1 Prosessmøte 1 med kontrollutvalet

I det første prosessmøtet fekk kontrollutvalet høve til å diskutere og vurdere risikoar innanfor kommunen sine ansvarsområde og knytt til drifta i selskapa der kommunen har eigarinteresser, basert på eiga erfaring frå arbeidet i kontrollutvalet.

1.5.2 Dokumentanalyse

Dokumentanalysen tok utgangspunkt i planar, meldingar og budsjett. Vi har òg undersøkt kva tilsyn som er gjennomført og eventuelt planlagt i kommunen. Desse har samla gitt eit oversyn over kommunen sine mål og strategiar, samt bidrege til å avdekkje område med risiko eller behov for forbetring.

1.5.3 Analyse av statistikk

Vi har gjennomgått KOSTRA-tal, tal frå kommunebarometeret og anna relevant statistikk som ligg føre for å undersøke om det er område der kommunen skil seg frå kommunar det er relevant å samanlikne seg med. Samanlikningane kan gje indikasjonar på risikoområde som det kan vere relevant å undersøke nærare.

1.5.4 Intervju

Vi har gjort intervju med både politiske og administrative leiarar i kommunen. Vi har intervjuja rådmann, samt sentrale leiarar frå administrasjonen (sju personar). I tillegg har vi intervjuja ordførar, varaordførar og ein utvalsleiar (tre personar). Intervjua er gjennomførte per telefon.

1.5.5 Elektronisk spørjeundersøking

Administrative leiarar og heile kommunestyret har vore involvert i ROV-vurderingane gjennom ei undersøking i Questback (elektronisk spørjeundersøkingsverktøy). I spørjeundersøkinga blei desse bedne

om å peike på potensielle risikoar innanfor det tenesteområdet dei har ansvar for eller kjenner til, samt risikoområde knytt til selskap kommunen eig.

Total svarprosent på spørjeundersøkinga er 52 %. For dei folkevalde er svarprosenten 47 %, medan det for leiarane i kommunen er ein svarprosent på 58 %.

1.5.6 Gjennomgang av selskapsopplysningar i bedriftsdatabase

Deloitte har nytta Bisnode SmartCheck for å få tilgang til rekneskapsopplysningar og informasjon om eigarskap og eigarskapsstruktur. Denne informasjonen er nytta både for å få oversyn over alle aktuelle selskap som skal omfattast av ROV-vurderingane, og for å avdekkje eventuelle risikoar gjennom dei føreliggjande finansielle nøkkeltala.¹

1.5.7 Prosessmøte 2 med kontrollutvalet

I dette møtet legg revisjonen fram ROV-vurderingane (dette dokumentet) med dei risikovurderingane som er gjennomførte for kontrollutvalet. ROV-vurderingane og forslag til prosjekt vil i dette møtet bli lagt til grunn når kontrollutvalet skal prioritere område eller prosjekt for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for dei neste fire åra.

1.5.8 Vedtak av plandokument

Basert på dei prioriteringane som kontrollutvalet gjer i prosessmøte 2, vil det bli utarbeidd eit plandokument. Dette dokumentet blir vedtatt av kontrollutvalet før det blir sendt vidare til kommunestyret for endeleg vedtak.

1.6 Lesarrettleiing

Innspela som er samla inn i samband med den ROV-vurderinga er systematiserte og framstilte i dette dokumentet. Dokumentet er meint som eit grunnlag for kontrollutvalet for å velje ut og prioritere forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar.

I kapittel 2 gir vi ei kort oversikt over organiseringa av og nøkkeltala for kommunen.

Kapittel 3 og 4 omhandlar forvaltningsrevisjon. Her presenterer vi oversikt over identifiserte risikoområde innan dei ulike verksemdsområda og eigarskapa til kommunen som er eit resultat av undersøkinga vi har gjort i samband med analysearbeidet. Risikovurderingane og forslag til prosjekt er basert på ein overordna gjennomgang av kommunen sine tenesteområde og dei selskap kommunen har eigarskap i.

I kapittel 5 presenterer vi dei risikovurderingane vi har gjort for kommunen når det gjeld eigarskapskontroll.

Kapittel 6 inneheld oversikt over tidlegare gjennomførte og pågåande forvaltningsrevisjonar, selskapskontrollar, eigarskapskontrollar, samt oversikt over gjennomførte og planlagde tilsyn.

I kapittel 7 viser vi forslaga våre til moglege forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar basert på dei risikovurderingane som er gjennomførte. Forslaga til prosjekt er ikkje presentert i prioritert rekkefølge. Prioritering og val av prosjekt skal kontrollutvalet gjere. Kontrollutvalet står også fritt til å leggje til og/eller ta bort prosjekt i lista som her er presentert. Endeleg prioritering av prosjekt blir framstilt i plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og plan for eigarskapskontroll 2020-2024, som skal leggjast fram for kommunestyret.

¹ Ikkje alle interkommunale selskap (IKS) er underlagt innleveringsplikt til Brønnøysundregisteret. Det førekjem også at slike selskap ikkje leverer årsrekneskap til Brønnøysundregisteret. I desse tilfella har ikkje revisjonen tilgang på nøkkeltal. Slike manglande data vil bli opplyst om der det er relevant.

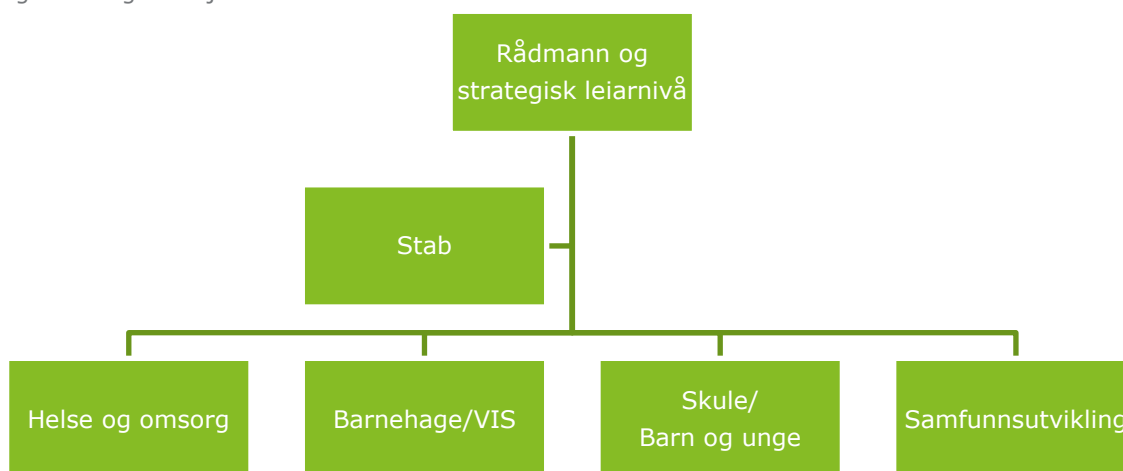
2. Organisering og nøkkeltal

2.1 Organisering

Vaksdal kommune har ein to-nivåmodell, med eit strategisk leiarnivå inklusiv stab, og eit operativt nivå. Strategisk nivå er rådmann, assisterande rådmann og tre kommunalsjefar. Delegeringa er frå rådmann til einingsleiarane. Einingsleiarane rapporterer til rådmann eller kommunalsjef.

Operativt nivå har fire resultateiningar samla under dei tre tenestekområda helse og omsorg, oppvekst og samfunnsutvikling. Organisasjonskartet under viser organiseringa i kommunen med strategisk leiarnivå og operativt nivå med dei fire resultateiningane.

Figur 1: Organisasjonskart

2.2 Finansielle nøkkeltal

I kommunen si årsmelding for 2019 blir det peikt på at den økonomiske situasjonen i kommunen samla sett er god og resultatet i 2019 er positivt. Det går fram at kommunen har effektivisert drifta for å tilpasse seg endra rammevilkår dei siste åra, men at det er større utfordringar som ligg framfor kommunen i planperioden og utover. Reduserte inntekter som følgje av redusert folketal og høge investeringar, vil svekke handlingsrommet og krevje raskare omstillingar.

Netto driftsresultat er ein hovudindikator for økonomisk balanse i kommunesektoren, jf. berekningsutvalet for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU). Netto driftsresultat viser kor mykje som kan disponerast til avsetningar og investeringar etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. TBU tilrår at netto driftsresultat for kommunane er på 1,75 %.

Netto driftsresultat i Vaksdal kommune var i 2019 på 3,2 %, altså over det tilrådde nivået frå TBU. I planperioden 2019-2022 er det sett som mål at netto driftsresultat skal vere på 1,75 %, også dette innanfor det tilrådde nivået frå TBU.

Ifølgje årsmeldinga for 2019 har kommunen eit **disposisjonsfond** på 17,1 % av brutto driftsinntekter, inkludert amoriteringsfond. Sistnemnde fond blei oppretta i 2007 for å dekke negativt premieavvik, avskrivning og ev tap på verdipapir. Dette fordi kommunen har eit stort oppsamla premieavvik samanlikna med andre kommunar. Amortiseringsfondet utgjer ein stor del av kommunen sitt disposisjonsfond, og ser ein bort frå dette fondet er disposisjonsfondet på 6,9 % av brutto driftsinntekter. Dette er ifølgje årsmeldinga rekna som eit lågt nivå og begrensar den økonomiske handlefridomen til kommunen. Ifølgje Kommunebarometeret 2019 har kommunane i snitt disposisjonsfond på 12,1 %.

I årsmeldinga for 2019 går det fram at **lånegjelda** i kommunen har hatt ei kraftig auke frå 57 % i 2018 til 89 % i 2019, og at vedtatte investeringar i budsjett 2020 og planlagde investeringar i økonomiplanperioden vil medføre stor auke i lånegjelda til kommunen også i åra framover. Det er venta at denne vil stige til over 100 % innan få år dersom vedtekne investeringar blir gjennomførte. Dette vil gå på bekostning av det

økonomiske handlingsrommet kommunen har hatt dei siste åra, og gjere kommunen mindre rusta til å tilpasse seg endringar i tenestene. I budsjettet for 2020 blir det peikt på at investeringane i skulebygg er eit stort løft for ein kommune på Vaksdal sin storleik og gir grunn til uro for ei monaleg stor auke i lånegjelda utan at investeringane skal redusere driftskostnader i særleg grad.

Tabellen under viser **løyvingar til dei ulike tenesteområda** i Vaksdal kommune i 2019 og 2020. Vi har også tatt med rekneskapstala frå 2019.

Tabell 1: Løyvingar til ulike tenesteområde

Tenesteområde	B 2019	R 2019	B2020
Oppvekst	90 270 346	97 311 998	94 963 000
Samfunnsutvikling	42 370 001	43 972 405	43 735 000
Helse og omsorg	115 978 000	128 566 198	121 000 000
Felles økonomi	22 240 000	19 395 342	25 070 000
Sum fordelt totalt til drift	270 858 347	289 245 943	284 768 000

Det største tenesteområdet i kommunen er helse og omsorg, som i 2020 utgjør om lag 42 % av kommunen sitt driftsbudsjett. Nest størst er oppvekst, som utgjør om lag 33 % av kommunen sitt driftsbudsjett. Alle dei tre tenesteområda hadde eit meirforbruk i høve budsjett i 2019, medan fellesområde økonomi hadde eit mindreforbruk. Under felles økonomi blir felleskostnader for heile organisasjonen, både administrativt og politisk, samt diverse tilskot, premiefond, premieavvik og amortisering av tidlegare års premieavvik ført. Merk at det er gjort nokre endringar i kva som blir ført på felles økonomi i 2020.

2.3 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklinga i kommunen er relevant å omtale av fleire årsaker. For det første er innbyggjartilskot ein del av inntektssystemet til kommunane. Vidare må dei kommunale tenestene tilpassast demografiske endringar.

Innbyggjartilskotet er i utgangspunktet fordelt med eit likt beløp per innbyggjar (talet på innbyggjarar per 1. juli) til alle kommunane. Deretter skjer det ei omfordeling på bakgrunn av fleire faktorar.² For 2020 er innbyggjartilskotet før omfordeling 25 083 kroner per innbyggjar.

Det går fram av årsmeldinga 2019 at det har vore nedgang i det totale folketalet i kommunen dei siste ti åra, men at det har vore ei større endring i siste kvartal 2019. Folketalet er pr 01.01.20 for første gong under 4000 innbyggjarar. I årsmeldinga blir det også vist til at den prosentvise nedgangen dei siste 2 åra også er større enn åra før. I perioden 2009-2017 busette kommunen flyktningar etter nasjonalt introduksjonsprogram. I 2017 vart det busett 37 personar. Etter dette har nasjonale myndigheiter bestemt at berre større kommunar skal busetje flyktningar.

I årsmeldinga blir det også vist til at det har vore større endringar når ein ser på fordeling av aldersgruppene frå året 2000 til 2020. Det har vore reduksjonar både i talet på born/unge og eldre. I perioden frå 2010 til 2020 har nedgangen i eldre flata ut. Gruppa 67 år og eldre har falt frå 886 i 2000 til 804 i 2010, men har auka til 808 pr 01.01.2020. Det er eit lågare tal fødde per 1000 innbyggjarar i Vaksdal kommune (8,5 i 2019) samanlikna med fylket (Hordaland, 10,7) og landet utanom Oslo (9,7).

² Størsteparten av kommunane sine rammetilskot blir fordelt med utgangspunkt med eit likt beløp per innbyggjar. Utgiftsutjamninga skjer ved hjelp av ein kostnadsnøkkel som sørgjer for at denne delen av rammetilskotet blir fordelt frå kommunar som er rimelegare å drive enn landsgjennomsnittet, til kommunar som er dyrare å drive enn landsgjennomsnittet. Kostnadsnøgkelen består av ei rekke kriterium, mellom anna talet på barn i skulepliktig alder, talet på eldre, reiseavstand i kommunen mv.

2.4 Kommunen sine eigarskap

Vaksdal kommune har eigarinteresser i fem selskap saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar, og i seks selskap med innslag av private eller statlege aktørar på eigarsida. Eigarskapa går fram i tabell 2 under. Kommunen sine eigarskap vil bli nærare omtalt i kapittel 4.

Tabell 2: Eigarskap

Selskap	Bransje	Selskapsform	Eigardel
Vann vest AS	Vatn- og avlaupsverksemd	AS	5,55 %
Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS	Drift av arkiv	IKS	2,85 %
BIR AS	Renovasjon	AS	1,61 %
Driftsassistansen i Hordaland – vann og avløp IKS	Vatn- og avlaupsverksemd	IKS	1,1 %
Kommunekraft AS	Formidlar kraft på vegner av aksjonærkundane	AS	0,313 %
Vaksdal næringsselskap AS	Bedriftsrådgjeving	AS	67,55 %
Modalen-Eksingedalen Billag AS	Rutebil- og godstransport	AS	28,33 %
Vaksdal Senter utvikling AS	Utvikling og leige av Vaksdal Senter mm.	AS	8,7 %
BKK AS	Produksjon av elektrisitet frå vasskraft	AS	0,37 %
Fjord Norge AS	Turistkontorverksemd	AS	0,12 %
Biblioteksentralen SA	Engroshandel med bøker mv.	SA	Medlem

Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon, og er derfor omfatta av ROV-vurderingane knytt til dette. Stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av selskap, og er difor ikkje omtala i denne delen av ROV-vurderinga. Både kommunale føretak, vertskommunesamarbeid, stiftingar og foreiningar er lista opp i seksjon 4.3, og eventuelt drøfta i ROV-vurderinga om dette er vurdert som relevant.

3. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoområde i forvaltninga

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, vil vi i dette kapittelet vurdere risiko for manglande målnnfriing, regeletterleving, vedtaksoppfølging og internkontroll som er identifisert innan dei verksemdsområda som er gjennomgått i Vaksdal kommune.

Overskriftene i kapittel 3.1-3.4 følgjer den administrative organiseringa i Vaksdal kommune.

Risikonivå er i tabellane farga med raudt som representerer høg risiko eller gult som representerer middels risiko:

Fargesymbol	Skildring av risikovurdering
	Høg risiko På område som er merka med raudt meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere høg risiko for anten manglande produktivitet, målnnfriing, regeletterleving eller effektivitet.
	Middels risiko På område som er merka med gult meiner Deloitte, på bakgrunn av framlagte data og analyse, at det kan vere middels risiko for anten manglande produktivitet, målnnfriing, regeletterleving eller effektivitet.

I tabellane under vil vi under kvar sektor omtale utvalde område og tema. Dette er område og tema som blir framheva i dei data som revisjonen har analysert. Det betyr at område der det ikkje eksplisitt er identifisert risiko ikkje er omtala.

Det blir kommentert dersom det er planlagt tilsyn eller gjennomført forvaltningsrevisjonar eller tilsyn dei siste åra innanfor dei områda og temaa som er omtala.

Under kvart område identifiserer vi dei hovudtema analysen viser at det er knytt risiko til. Dette vil vere naturlege moment som takast med i ein eventuell forvaltningsrevisjon.

Det er viktig å understreke at risikovurderingane er skjønnsmessige, og at vurderingane er baserte på tilgjengeleg informasjon. Kontrollutvalet kan vurdere risikoen knytt til dei ulike områda som forskjellig frå det som er føreslått her. Det er derfor kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere rekkefølga for forvaltningsrevisjonsprosjekt i dei planane som blir lagt fram for kommunestyret.

Vi vil ta atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert av leiinga i kommunen.

3.1 Stab og sektorovergripande funksjonar

Oppgåver og funksjonar knytt til økonomi, rekneskap, løn, HR, post/arkiv, saksbehandling, innbyggjarservice og kommunikasjon er samla i ein stab som tek i vare alle desse fagområda for kommunen. I tabellen under vil vi gjere greie for identifiserte risikoområde knytt til stab og sektorovergripande funksjonar.

Tabell 3: Identifiserte risikoområde knytt til sektorovergripande funksjonar

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Bemanning og personalforvaltning - Sjukefråvær - Tilsetjingar - Oppfølging av medarbeidarar - HRM-system - Arbeid med heiltidskultur	I følgje budsjett for 2020 har kommunen mål om at sjukefråværet ikkje skal overstige 7 %. I følgje budsjettet har sjukefråværet over tid vore for høgt, og det er sett i verk tiltak for å redusere dette. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at sjukefråværet for året samla var 7,2 %, følgjeleg nær måлтаlet til kommunen. Det er likevel stor variasjon mellom einingane, der barnehage har det høgste sjukefråværet på 14,4 %. I undersøkinga blir gitt innspel på at det bør gjennomførast forvaltningsrevisjon innan personalbehandling i kommunen, mellom anna knytt til tilsetjingsprosessar, oppfølging av sjukemeldte, gjennomføring av medarbeidarsamtalar og kursing. Det blir også kommentert at kommunen ikkje er gode nok på leiarutvikling. I budsjettet for 2020 blir det peikt på at det generelt er bra søknadar til faste stillingar i kommunen, men at kommunen i likheit med andre også merkar auka konkurranse om fagkompetanse. Mellom anna blir det vist til at det er krevjande å rekruttere leiarar, teknisk/ingeniør og sjukepleiarar. I undersøkinga blir det vidare peikt på utfordringar knytt til HRM-systemet, og at det er tungvint å få fram gode rapportar og oversikt over ressursbruk/ressurstyring. Det blir også peikt på at ein bør sjå på styrking av stabsfunksjonar og vurdering av sårbarheit i dei små fagmiljøa, og at einingane treng meir støtte frå stab for å kunne fokusere på faglege spørsmål og utvikling av tenestene. Samtidig blir det peikt på at kommunen har avgrensa ressursar i stab. I intervju blir det også stilt spørsmål ved om strukturen i eining for samfunnsutvikling er føremålstenleg. Det manglar per i dag einingsleiar/avdelingsleiar i eininga. Det blir i intervju vist til at det er gjort politisk vedtak om fleire heiltidsstillingar og færre deltidstillingar, men at kommunen ikkje har klart å innfri dette endå og at det er eit vedtak som er vanskeleg å følgje opp. Mellom anna blir det vist til at det er lite uønskt deltid, og at det kan vere utfordrande å få godkjent andre typar turnus frå fagforeningane.	- Manglande oppfølging av tilsette - Manglande effektivitet og måloppnåing	

Oppfølging av politiske vedtak

Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentlig sakshandsaming i 2018, der revisjonen mellom anna peikte på utfordringar/svakheiter både i prosessar og rutinar og at kommunen ikkje hadde ein praksis som sikra at relevant informasjon systematisk blei framstilt i saksframlegga i politiske saker.

I intervju går det fram at oppfølging av dei politiske sakene ikkje blir opplevd som god nok frå politisk hald, sjølv om det blir kommentert at det har betra seg dei seinare åra. Det blir peikt på at dette både gjeld system for oppfølging av politiske saker, sjølv oppfølginga av sakene, samt kommunikasjon/dialog mellom administrasjonen og kommunestyret. Det blir mellom anna vist til at rapporteringa frå administrasjonen tilbake til kommunestyret kan vere mangelfull i tilfelle der administrasjonen ikkje i tilstrekkeleg grad klarer å følgje opp dei politiske vedtaka. Det blir også gitt enkelte døme på vedtak som ikkje er følgt opp slik kommunestyret har vedtatt.

I spørjeundersøkinga er det også enkelte som peikar på at det ikkje er alle politiske vedtak kommunestyret får tilbakemelding på innan rimeleg tid, at sakspapira i ein del tilfelle kan kome i siste liten, samt at administrasjonen bør bli enda flinkare på statusoppdateringar på vedtekne saker. Det er likevel fleire som svarar at det i liten grad eller svært liten grad er risiko for svikt eller manglar knytt til saksførebuing og oppfølging av politiske vedtak.

Også leiinga i administrasjonen viser til at ein har eit forbedringspotensiale når det gjeld oppfølging av politiske vedtak. Det blir opplyst at det er sett i gang tiltak for å sikre ei betre oppfølging av vedtaka, mellom anna ved å samlast etter politiske møte for å fordele saker til oppfølging.

- Ikkje tilstrekkeleg oppfølging av politiske saker/vedtak

Beredskap

Det blir i intervju opplyst at det blir gjennomført risikovurderingar på ulike nivå, samt ei overordna risikovurdering årleg. Det blir kommentert at arbeidet med den overordna risikovurderinga for 2020 blei påverka av koronapandemien og at arbeidet ikkje er ferdigstilt. Samtidig blir det vist til at kommunen ikkje har vore flinke nok på risikovurderingar, og at ein ikkje kan legge fram ei samla liste over risikoar i kommunen.

Når det gjeld koronapandemien blir gjennomgåande vist til at kommunen har jobba godt med å planlegge for ulike scenario i samband med denne, både i kommunal kriseleiing, ute i einingane og på tvers av einingar/funksjonar, og at utfordringa er å klare å følgje dette opp vidare utover hausten i 2020.

Fylkesmannen i Hordaland gjennomførte tilsyn med utvalde område av samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet i Vaksdal kommune i 2017. I tilsynet avdekte Fylkesmannen to avvik knytt til at kommunen ikkje i

-
- Ikkje god nok beredskap

	tilstrekkeleg grad kunne dokumentere heilskapleg og systematisk arbeid med samfunnstryggleik og beredskap, samt at kommunen ikkje hadde i god nok ordning for kompetansebygging og opplæring for alle som er tiltenkt ei rolle i kommunen si krisehandtering. Deloitte får opplyst frå kommuneadministrasjonen at det skal gjennomførast tilsyn på beredskapsområdet i 2020, men Deloitte har ikkje funne dette i tilsynskalenderen til Fylkesmannen.		
Informasjonstryggleik og personvern	Nytt personvernsregelverk trede i kraft i 2018. Dette stiller strengare krav til informasjonstryggleiken i kommunen enn tidlegare, noko som medfører regulatorisk risiko. I intervju blir det vist til at personvernsregelverket er krevjande og at kommunen har jobba mykje med dette. Det blir kommentert at ein ikkje opplever at det er stor risiko knytt til dette, men at det er arbeidskrevjande og at leiarar i kommunen er bekymra for at dei ikkje har alt i orden. Det blir opplyst at kommunen vil halde oppe trykket når det gjeld å arbeide med personvernregelverket også framover.	• Viktig informasjon blir mista eller sensitive data kan kome på avveie • Brot på regelverk	
Digitalisering	I undersøkinga blir det peikt på at kommunen har eit forbettringspotensial når det gjeld digitalisering, og det blir peikt på at dette gjeld alle sektorane. Det blir også trekt fram at den digitale kompetansen ikkje er god nok. Det blir vidare peikt på at det ikkje i tilstrekkeleg grad er lagt opp til sjølvbeteningsløyisingar/digitalisering av kontakten med kommunen. I kommunen sitt budsjett for 2020 blir det vist til at det i alle delar av den kommunale drifta fortløpande skjer digitaliseringstiltak. Mellom anna blir det vist til kommunesamarbeidet om IKT drift, digitalisering og innovasjon, oppstart av investeringstrappa knytt til digitalisering i skule samt innføring av velferdsteknologi i helse og omsorg. Det er sett fleire mål for digitalisering og IKT i planperioden, mellom anna at dei fleste tenester skal tilbys digitalt.	• Ineffektive tenester • Manglande samordning	
Arkiv og offentlegheit	I intervju blir det peikt på at lovverket kring offentlegheit og innsyn er omfattande og krevjande, og det blir vist til at kommunen har hatt nokre avvik. Det blei gjennomført forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentleg sakshandsaming i 2018. I forvaltningsrevisjonen kom det mellom anna fram at kommunen ikkje har ein fullstendig eller ajourført arkivplan, at	• Redusert tillit i befolkninga • Regelbrot • Tap av arkivmateriale	

	rutinane og retningslinjene for arkivering ikkje var fullstendige og at kommunen skjerma visse sakstypar frå offentlegheit utan at det blei gjort ei vurdering av om tilhøyrande dokument skal eller kan bli unntatt offentlegheit. Arkivverket har planlagt tilsyn med kommunen i 2020.	
Investeringsprosjekt Kapasitet og kompetanse	I kommunen si årsmelding for 2019 blir det peikt på at dei nye større investeringsprosjekta kommunen har vedteke utfordrar organisasjonen på både kapasitet og kompetanse. Dei største investeringane i budsjettet for 2020 er - Demenssenter/helsehus, 39 MNOK - Dale barne- og ungdomsskule, 25 MNOK - Tilbygg Vaksdal skule, 27 MNOK - Stamnes skule og oppveksttun, 9,2 MNOK I undersøkinga blir det peikt på at dei mange og store investeringsprosjekta er eit risikoområde for kommunen, også med omsyn til å handtere alle leverandørane som er involvert og å klare å følge dei opp. Det blir også vist til at det er utfordrande at det har vore overføringar frå driftsbudsjettet til investeringsbudsjettet dei siste 10-12 åra, noko som går ut over tenestetilbodet i kommunen og utfordrar generasjonsprinsippet. KOSTRA-tal viser at eigenfinansiering av investeringane er noko lågare i Vaksdal kommune (29,4 %) samanlikna med kostragruppa (31,4 %) og landet utanom Oslo (33,8). Samtidig er brutto investeringsutgifter i prosent av brutto driftsinntekter vesentleg høgare i Vaksdal (43,8 %) samanlikna med kostragruppa (14,9 %) og landet utanom Oslo (16,2 %).	- Manglande oppfølging av leverandørar og prosjekt - Budsjettoverskriding - Ikkje tilfredsstillande kvalitet
Innkjøp og kontrakts- og leverandøroppfølging	Regelverket for offentlege anskaffingar er komplekst og stiller strenge krav til innkjøparar. Det er derfor ein ibuande risiko på området. I undersøkinga blir det stilt spørsmål ved om det er tilstrekkeleg innkjøpsressursar, og om det er tilstrekkeleg kompetanse ved inngåing av kontraktar. Vidare blir det vist til at det er ønskjeleg med meir innsikt i kva kriterium som blir lagt til grunn ved inngåing av kontraktar. Det blei gjennomført ein forvaltningsrevisjon knytt til bygginga av ny Dale barne- og ungdomsskule i 2019, der det blei undersøkt om kommunen har etablert naudsynte krav, og kontroll med at krav blir følgt når det gjeld arbeidstilhøva til dei tilsette i byggeprosjektet, og om arbeidstilhøva var i	- Brot på regelverk - Kostnadsineffektive innkjøp - Manglande oppfølging av kontraktar

samsvar med kontrakt og omfatta regelverk. Forvaltningsrevisjonen viste at kommunen ikkje har rutinar for kontraktsoppfølging, verken generelt eller for det konkrete byggeprosjektet. Det blei også avdekt fleire brot på krava om løns- og arbeidstilhøva for tilsette hos underleverandørar som jobba på byggeprosjektet.

I intervju blir det peikt på at kommunen gjennomfører fleire store byggeprosjekt, og at det kunne vore nyttig med tilsvarande kontrollar på desse (omsorgsbygga og tilbygg på Vaksdal skule).

Oppfølging av interkommunale samarbeid

I undersøkinga blir det peikt på at kommunen på fleire område har interkommunale samarbeid. Det er både samarbeid der Vaksdal kommune er vertskommune, samt samarbeid der andre er vertskommune. Kommunen har mellom anna samarbeid på IKT, legevakt, barnevern, krisesenter og brann og redning. Fleire av desse er samfunnskritiske tenester og/eller viktige tenester for brukarane. Sjå fullstendig liste over samarbeida i kap. 4.3

Det blir kommentert at nokre av samarbeida no blir vurdert, inkludert om det er andre samarbeid som skal inngåast. Det blir peikt på at det er ønskeleg med ein gjennomgang av i kva grad system og rutinar for slike samarbeid fungerer. Dette gjeld mellom anna det å sikre at kommunikasjon, dialog og vedtak blir følgt opp i dei interkommunale samarbeida.

I førre planperiode blei det gjennomført forvaltningsrevisjon av interkommunalt legevaktsamarbeid med Voss herad. I forvaltningsrevisjonen kom det fram at det var fleire utfordringar knytt til dette samarbeidet, mellom anna knytt til fastsetting av budsjett og rapportering til kommunen.

- Manglande oversikt og kontroll
- Dårleg kvalitet i tenestene

Planarbeid

I undersøkinga blir det peikt på at kommunen har fleire eldre planar som burde vore reviderte. Mellom anna blir det vist til at sist reviderte ruspolitiske handlingsplan er frå 2006, og at det også er lenge sidan revidering av kulturminneplan og strategisk næringsplan. Det blir opplyst at det vil jobbast med strategisk næringsplan hausten 2020. Det blir vist til at det ikkje ligg føre ei total oversikt over planverket til kommunen, og at ein får kjennskap til planane på litt tilfeldig vis.

- Utdaterte planar
- Manglande mål

Internkontroll

Krav til kommunens internkontroll er styrka i ny kommunelov. Kommunen nyttar eit elektronisk kvalitetssystem. I budsjettet for 2020 går det fram at rutinar, retningslinjer og prosedyrar er lett tilgjengelege, og at det er enkelte å melde, følgje opp og få oversikt over avvik.

- Mangelfull regeletterleving
- Avvik blir ikkje meldt og følgt opp

	I undersøkinga blir det likevel stilt spørsmål ved om internkontrollen i kommunen er tilstrekkeleg god, og i spørjeundersøkinga blir det gitt innspel på at det bør gjennomførast forvaltningsrevisjon av system for rapportering av avvik. I spørjeundersøkinga blir det også vist til at det er litt vanskeleg å få etablert gode internkontrollrutinar i skulen. Det blir peikt på at det er ulike system, samt at ein både har papirbaserte og digitale system som ikkje overlappar.	
Klima og berekraft	I kommunen sitt budsjett går det fram at klima, energi og miljø er eit viktig tema i arbeidet med områdeplanane i stasjonsbyane. Det er sett fleire mål for klima og miljø i planperioden, mellom anna knytt til områdeplanar, sikring mot ras, flaum og overvatn, elektriske køyretøy, utbygging av reinseanlegg for avlaup og at det skal stillast klimakrav ved innkjøp. I budsjettet for 2020 går det fram at kraftig nedbør dei seinare år har medført utfordringar med overvatn, og at kommunar med Vaksdal sin topografi i auka grad må førebu og gjere tiltak for å sikre liv og helse og materielle verdiar. I Kommunalbanken si oversikt over klimarisiko i kommunen blir det peikt på at det for kraftforsyning er risiko med svært høg alvorlegheitsgrad knytt til ekstremvær og endring i værmønster. Tal frå Kommunebarometeret viser at delen hushaldningsavfall levert til gjenvinning og biogassproduksjon er lågare i Vaksdal kommune (26 %) samanlikna med landssnittet (42 %).	• Ikkje tilstrekkelege tiltak for å redusere og førebygge klimarisiko
Folkehelse	Folkehelse blir omtalt i kommunen sitt budsjett for 2020, og det blir peikt på at det er urovekkande at fleire indikatorar er raude i Folkehelseprofilen 2019. Dette gjeld: • Høgt sjukefråvær og høg del uføre • Fleire med muskel og skjelettlidingar og diabetes type 2 • Fleire skader med behandling i sjukehus • Fleire born under 17 år som bur i hushald med låg inntekt • Fleire som treng stønad til livsopphald i aldersgruppa 20-29 år • Færre innbyggjarar med vidaregåande skule og høgskule I budsjettet for 2020 blir det vidare peikt på at det vil vere behov for meir kunnskap, og at det kan vere formålstenleg å knytte seg til eit ekstern forskingsmiljø som kan gjere ei analyse og gje kommunen framlegg til tiltak.	• Ikkje tilstrekkelege tiltak for å sikre god folkehelse

I undersøkinga blir det også peikt på at det hadde vore nyttig å fått ein nærare gjennomgang av korleis kommunen jobbar med folkehelse, også i planprosessane.

3.2 Oppvekst

Tenesteområde oppvekst omfattar barnehagar, skular, PPT, barnevern, helsestasjonen, Vaksdal introserter (VIS), Vaksdal frivilligsentral og NAV. Kommunen har 4 barnehagar og 5 skular.

PPT og barnevernet har samarbeidsavtale om drift av desse tenestene i Modalen kommune. Kontora er lokalisert på Dale. Helsestasjon, barnevern og PPT er samla i ei tverrfagleg avdeling under eining skule. NAV og Vaksdal frivilligsentral er plassert under kommunalsjefen.

Tabell 4: Identifiserte risikoområde knytt til oppvekstområdet

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Barnehage - Kostnader - Bemanningsnorm - Pedagognorm - Sjukefråvær	I 2018 blei det innførte bemanningsnorm og pedagognorm for barnehagar. Dette inneberer at det blir stilt krav til kor mange tilsette det skal vere per barn i barnehagen, samt krav til utdanna personell. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at barnehage hadde eit meirforbruk på 3,3 mill. Det blir vist til at hovudårsaka til meirforbruket er knytt til lønskostnader for å kunne gje plass til fleire barn enn forventa hausten 2019, jf. at pedagognorma stiller krav til bemanning. Elles blir det peikt på at bemanningsnorma og pedagognorma har vore kostnadsdrivande for barnehage. Tal frå Utdanningsdirektoratet (barnehagefakta.no) viser at ein av fire barnehagar i kommunen oppfylte pedagognorma per 15.12.2019, medan tre barnehagar oppfylte pedagognorma med dispensasjon pr. 15.12.2019. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at delen barn med barnehageplass er lågare i Vaksdal kommune samanlikna med kommunegruppa og landet elles (5-8 %), samt at delen minoritetsspråklege barn er redusert i 2019, som ikkje er ei ønska utvikling. I følgje Kommunebarometeret 2019 har 81 % av barna i kommunen barnehageplass, mot 88,8 % nasjonalt. Tal frå KOSTRA viser at delen barn som får spesialpedagogisk hjelp er ein del høgare i Vaksdal kommune samanlikna kostragruppa (5,6 % i Vaksdal mot 3,5 % i kostragruppa). Fylkesmannen har gjennomført tilsyn knytt til å	- Ikkje tilstrekkeleg gode tenester - Høge kostnader	

fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp, sjå nærare omtale av tilsynet under PPT.

Vaksdal kommune gjennomfører foreldreundersøking i barnehage. I 2019 viser denne ifølge årsmeldinga at foreldra i stor grad er nøgde med tilbodet, men noko lågare enn tidlegare år.

I 2019 var sjukefråværet i barnehage 14,4 % mot 14,3 % året før. Målet er 8 %. I intervju blir det vist til at sjukefråværet har vore høgt over tid, og det blir stilt spørsmål ved i kva grad dette er arbeidsrelatert. I årsmeldinga frå 2019 blir det vist til at det har vore jamleg fokus på sjukefråvær i alle personalgrupper.

Det blir også stilt spørsmål ved om kommunen brukar nok ressursar i barnehage. KOSTRA-tal viser at netto driftsutgifter til barnehage i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter er det same i Vaksdal kommune som i kostragruppa (11,3 %), men netto driftsutgifter per innbyggjar 1-5 år er lågare (142 451 kr i Vaksdal kommune mot 168 443 kr i kostragruppa).

NAV

- Sosiale tenester

I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at NAV hadde eit meirforbruk på 1,8 mill og at dette er knytt til økonomisk sosialhjelp. Utviklinga blir vist til å likevel ha vore positiv, då det er lågare utbetalingar enn i 2018.

117 personar har fått utbetalingar frå sosialtenesta i 2019 mot 135 i 2018. Det har vore ein nedgang i talet på ungdomar som NAV er i kontakt med; 55 ungdommar under 30 år i 2019, mot 58 i 2018 og 67 i 2017. I årsmeldinga går det fram at arbeid med denne gruppa framleis blir eit hovudsatsingsområde i 2020.

Tal frå Kommunebarometeret viser at delen mottakarar av sosialhjelp er høgare i Vaksdal kommune samanlikna med landssnittet. Også i intervju blir det vist til at kommunen har høge utgifter knytt til sosiale tenester i NAV.

Det blir vidare kommentert at tenesta er sårbar som følgje av storleik og få ressursar, samstundes som tenesta har ansvar for å fatte mange vedtak som gjeld enkeltpersonar.

I kommunen sitt budsjett for 2020 står det at prioriterte målgrupper i NAV er unge under 30 år og flyktningar som står utanfor arbeidslivet. Det går fram at NAV samarbeider tett med VIS og andre tenester i kommunen for å leggja til rette for arbeidstrening for dei som treng det, og at det vil bli auka fokus på å få deltakarar til Kvalifiseringsprogram (KVP).

- Høge kostnader
- Brot på lov- og regelverk

I intervju blir vist til at det kunne vore nyttig med ein gjennomgang der ein mellom anna ser på korleis NAV arbeider med å få personar over i tiltak/aktivitet og arbeid. Det blir mellom anna vist til at det kan vere utfordrande å få flyktingar over i arbeid og aktivitet, også fordi det ikkje er så mange arbeidsplassar i kommunen.

Det blir ikkje vist til utfordringar/risikoar knytt til kommunale bustadar.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med behandling av søknadar om økonomisk stønad etter sosialtenestelova for personar med forsyttaransvar for barn ved NAV Vaksdal i 2019. Fylkesmannen konkluderte med at det ikkje blei utøvd forsvarleg skjøn i saker som gjeld økonomisk stønad, og at styringstiltaka ikkje sikrar at sakene er godt nok opplyste før det blir gjort vedtak samt at dei ikkje fangar opp at det manglar individuelle vurderingar.

Tenester til flyktingar

I budsjettet for 2020 går det fram at Vaksdal introsenter har samarbeida tett med NAV om praksisplassar, jobbtilbod og utdanningsløp for flyktingar. Kommunen har ikkje blitt bedne om å busetje flyktingar sidan 2017, og det går fram av budsjettet at tilbodet vil bli redusert som følge av at busetting av flyktingar i kommunen er avslutta. Det går fram at kommunen vil arbeide vidare med ulike kvalifiseringstiltak for stillingar i den kommunale drifta.

- Ikkje tilfredsstillande tilbod til flyktingar ved reduksjon i drift av VIS

VIS starta hausten 2018 opp grunnskuleopplæring for vaksne. I følge budsjettet var det omlag 15 deltakarar på grunnskule det første året. Hausten 2019 og våren 2020 er heile tilbodet ved VIS gjort om til grunnskule, og det er 30 deltakarar fordelt på 3 nivådelte grupper. Hausten 2020 vil det vere 15-16 deltakarar på VIS. Det vil då vere mogeleg å samle dei fleste i ei gruppe og kommunen vil vurdere kostnader med å ha tilbodet sjølv eller kjøpe tilbodet frå andre kommunar. Det går fram av budsjettet at drifta ved VIS uansett vil bli redusert hausten 2020.

Samhandling knytt til barn og unge

I tverrfagleg avdeling for barn og unge inngår PPT, helsestasjons- og skulehelsetenesta og barnevernet.

- Brot på lov- og regelverk

På generelt nivå blir det i undersøkinga peikt på at det alltid er ei utfordring når ein skal yte tenester frå ulike område, mellom anna med omsyn til kven som har ansvaret og kven som skal følgje opp. Det blir peikt på at ein opplever at kommunen klarer å følgje opp i slike saker, men at det nok manglar litt rutinar og avklaringar. Det blir trekt fram at kommunen nok kunne ha vore meir effektive når det gjeld oppfølging av barn med særskilte behov og tverrfaglege tenester.

Helsestasjon- og skulehelsetenesta

Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at talet helsesøsterårsverk per 10.000 innbyggjarar under 5 år er lågare i Vaksdal kommune (34) samanlikna med landsgjennomsnittet (106).

- Ikkje tilstrekkeleg kapasitet

Helsestasjonen tilbyr drop in helsestasjon for ungdom. Denne blei hausten 2018 styrka med psykolog i følge kommunen si årsmelding for 2019.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med barnevern- helsestasjons- og skulehelsetenesta og rus og psykisk helse i 2015. Det blei avdekt fleire avvik.

Det blir ikkje vist til konkrete risikoområde knytt til helsestasjon- og skulehelsetenesta i intervju og spørjeundersøkinga som er gjort i samband med ROV-vurderinga.

PPT

Det blir i undersøkinga stilt spørsmål ved om PPT har tilstrekkeleg kapasitet. I Intervju blir det vist til at det ikkje er etterslep på saker i PPT, og at sakshandsamingstida er tilfredsstillande.

- Brot på lov og regelverk

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med kommunen i 2020 som omhandla det å fatte vedtak om rett til spesialpedagogisk hjelp (barnehage). Fylkesmannen konkluderte med at kommunen ikkje etterlever regelverket på alle område.

Barnevern

I følge kommunen si årsmelding for 2019 mottok barnevernstenesta 52 nye meldingar 2019. Dette er ei lita auke frå 2018 (49). I 2017 hadde kommunen 71 meldingar og i 2016 var det 62 meldingar.

- Brot på lov og regelverk

I følge tal frå Kommunebarometeret 2019 er bemanning av fagpersonell i barnevernet i Vaksdal kommune per 1000 barn 0-17 år lågare samanlikna med fylket (3,9 stillingar i Vaksdal mot 5,1 stillingar i fylket).

KOSTRA-tal viser at kommunen har lågare utgifter til barneverntenesta per innbyggjar samanlikna med kostragruppa (8066 kr i Vaksdal og 9396 i kostragruppa). Samstundes er delen barn med melding, prosentdelen barn med undersøking og barn med barnevernstiltak høgare i Vaksdal samanlikna med kostragruppa.

KOSTRA tal viser at undersøkingar med sakshandsamingstid innan tre månadar er noko høgare i Vaksdal kommune samanlikna med kostragruppa (89 % i Vaksdal mot 86 % i kostragruppa).

Tal frå Buudir for 2019 viser at barn i hjelpetiltak med tiltaksplan er lågare i Vaksdal kommune (83,3 %) enn i fylket (92,8 %). Vidare er barn i hjelpetiltak med evaluert tiltaksplan lågare i Vaksdal (63,3 %) samanlikna med fylket (82,1 %).

I intervju blir det vist til at det har vore feil i statistikken på barnevern, og at kommunen har klart å innfri det dei skal. Elles blir det kommentert at tenesta er sårbar med tanke på bemanning, men at ein ikkje kjenner til særskilte utfordringar i barnevernstenesta per i dag. Det er likevel fleire som viser til at det kunne vore nyttig å gjennomført ein forvaltningsrevisjon på området for å forsikre seg om at tenesta fungerer tilfredsstillande og for å skape tillit til tenesta.

Som nemnd over blei det gjennomført eit tilsyn i 2015 som også omfatta barnevernstenesta.

Grunnskule

- Kompetanse blant lærarane
- Resultat på nasjonale prøver
- Tidleg innsats og tilpassa opplæring
- Spesialundervisning

I kommunen sitt budsjett for 2020 går det fram at det er krevjande økonomiske rammer innafor oppvekst, og at det er nødvendig å kontinuerleg arbeide med innhald og organisering for best mogeleg nytte den økonomiske ramma som oppvekst har for å møte kravet om auka kvalitet og betre læringsresultat. I intervju blir det kommentert at det har vore stor nedbemanning på skule dei siste 15 åra og at det er eit stort press.

Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at delen lærarar med kompetanse til å undervisning i norsk, engelsk og matematikk på 8.-10. trinn er vesentleg lågare i Vaksdal kommune (56 %) samanlikna med landssnittet (73 %).

I Kommunebarometeret går det også fram at karakterane på 10. trinn i Vaksdal kommune har vore ein del under gjennomsnittet dei siste fire åra, samanlikna med resten av landet. KOSTRA-tal viser at elevar på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver 8. trinn er noko lågare i lesing (71,1 % i Vaksdal, 74 % i kostragruppa), men er høgare i rekning (78,3 % i Vaksdal, 68,3 % i kostragruppa). I kommunen si årsmelding blir det peikt på at skulane i 2019 skåra lågare enn fylket og nasjonalt nivå på alle dei nasjonale prøvane på 5. trinn.

Når det gjeld tidleg innsats i grunnskulen, går det fram av kommunen si årsmelding for 2019 at statleg tilskot til tidleg innsats er nytta til delingstimar på 1.-4. årstrinn i kjernefaga norsk, engelsk og matematikk samt til fleksible timar som er nytta til intensiv opplæring i grunnleggjande ferdigheiter for elevar som treng ekstra oppfølging i periodar.

Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at delen elevar med spesialundervisning på 1.-4. trinn (snittet siste fire år) trinn er vesentleg

- Ikkje tilstrekkeleg tilpassa opplæring
- Brot på lov og regelverk

høgare i Vaksdal kommune (10 %) samanlikna med landsgjennomsnittet (5,2 %). Også på dei høgare klassetrinna på barneskulen (5.- 7. trinn) er delen elevar med spesialundervisning (snittet siste fire år) høgare i Vaksdal (12,5 %) samanlikna med landssnittet (9,2 %). Delen elevar med spesialundervisning på 8.-10. trinn er derimot lågare i Vaksdal kommune (8,9 %) samanlikna med landssnittet (10,1 %).

KOSTRA-tal frå 2019 viser at elevar med spesialundervisning i Vaksdal kommune har færre spesialundervisningstimar (årstimar) samanlikna med kostragruppa. I Vaksdal er timetalet 73,9, medan det er 148,7 i kostragruppa.

I kommunen sitt budsjett for 2020 blir det vist til at skulane har arbeidd med å redusere talet på elevar som får spesialundervisning til fordel med betre tilpassa opplæring med godt læringsmiljø. Likevel har kommunen dei siste åra hatt ei auke i spesialundervisning, særleg på barnetrinnet.

I undersøkinga blir det stilt spørsmål ved om elevane får gjennomført spesialundervisninga dei har rett på, mellom anna med omsyn til kompetanse (omgjerding av pedagogtimar til assistenttimar).

Trygt og godt skulemiljø

- Endringar i opplæringslova
- Mobbing

I 2017 blei det gjort endringar i opplæringslova som skjerpar kravet til skulen og skuleeigar for å sikre at alle elevar opplever eit trygt og godt skulemiljø.

- Elevar som ikkje opplever eit trygt og godt skulemiljø

Tal frå Udir (skoleporten.no) viser at det i skuleåret 2017-2018 og skuleåret 2018-2019 var ein del elevar som hadde blitt mobba av andre elevar på skulen (10,4 % i 2017-2018 og 8,1 % i 2018-2019). For skuleåret 2019-2020 ligg det ikkje føre offentlege tal for Vaksdal kommune. Resultata blir ikkje gjort offentlege dersom det er 1-4 elevar som har svart at dei opplever mobbing ved skulen. Det har følgjeleg vore ein nedgang i elevar som har svart at dei opplever mobbing. Det blir ikkje vist til særskilte utfordringar knytt til mobbing og skulemiljø i undersøkinga.

3.3 Samfunnsutvikling

Eining for samfunnsutvikling er organisert i to avdelingar; kommunalteknisk drift, og plan kultur og forvaltning. Einingsleiaroppgåvene blir ivaretatt av kommunalsjef for samfunnsutvikling. Ved ei av avdelingane er det heller ikkje avdelingsleiar, og kommunalsjefen ivaretek derfor også desse oppgåvene.

Avfall og renovasjonsoppgåver blir ivaretatt av BIR. Selskapet er nærare omtalt i kap. 4.1.

Tabell 5: Identifiserte risikoområde knytt til tekniske tenester

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Plan og byggesak	Tal frå Kommunebarometeret viser at delen byggesaker med overskriden frist er høgare i Vaksdal kommune (21 %) samanlikna med landsgjennomsnittet (7,9 %). KOSTRA-tal viser at den gjennomsnittlege sakshandsamingstida for byggesaker med tre vekers frist er 21 dagar (altså tre veker) i Vaksdal, mot 14 dagar i kostragruppa. I alt blei det behandla 42 byggesaker i kommunen i 2019, omtrent det same som i 2018 då det blei behandla 44 byggesaker. I undersøkinga blir det peikt på at det ikkje er tilstrekkelege ressursar til å følgje opp/kontrollere byggjesaker. Det blir også peikt på at sakshandsamingstida har vore for lang. I intervju blir det vist til at byggesak er eit lite område i kommunen - det er få private reguleringsplanar og lite nybygg. Samtidig krev det ressursar å følgje opp, og det blir peikt på at ein er litt usikker på om kommunen klarer å ivareta regelverket sidan det er så lite ressursar i eininga.	• Regelbrot • Dårleg kvalitet i tenesta	
Vedlikehald av kommunale bygg	I budsjettet for 2020 går det fram at kommunen har eit overskot på bygningsmasse gjennom bygg som ikkje er i bruk, bygg med dårleg arealeffektivitet samt unyttta areal. Det blir vist til at dei kommunale bygga til dels har stort etterslep på vedlikehald då vedlikehaldsbudsjettet over tid har vore redusert til eit nivå der kommunen per i dag er langt unna eit vedlikehald som sikrar verdiane. Vidare går det fram at dersom kommunen ikkje klarer å redusere bygningsmassen må det forventast vesentleg opptrapping av driftsutgiftene til vedlikehald av kommunale bygg. Vedtatt strategi for eigedomsforvaltning i kommunen har ifølge budsjettet ei målsetting om 5 % årleg reduksjon i kommunal bygningsmasse. I undersøkinga blir det vist til at bygg er i så dårleg forfatning at dei må rivast. KOSTRA tal viser at netto driftsutgifter til eigedomsforvaltning i prosent av samla driftsutgifter er noko høgare i Vaksdal kommune (10,8%) samanlikna med kostragruppe 2 (8,9%) og landet utanom Oslo (9%). Vidare er netto driftsutgifter til forvaltning av eigedom per innbyggjar vesentleg høgare (I Vaksdal 537 kr mot 261 kr i kostragruppa og 299 kr i landet utanom Oslo). Samtidig er utgifter til vedlikehald per kvadratmeter lågare i Vaksdal (54 kr) samanlikna med kostragruppe 2 (83 kr) og landet utanom oslo (101 kr).	• Store etterslep • Høge kostnadar • Regelbrot	

Vedlikehald av kommunal veg	I undersøkinga blir det peikt på at det er eit stort etterslep på vedlikehald av kommunale vegar, og det blir gitt døme på vegar som er blitt stengde. Det blir peikt på at det er ønskjeleg å sjå nærare på kva planar det er for kommunal veg og vedlikehald. I kommunen sitt budsjett for 2020 går det fram at det er gjennomført kartlegging av tilstanden for kommunale vegar og bygg, og at kartlegginga syner at tilstanden på det kommunale vegnettet i hovudsak er god.	• Store etterslep • Høge kostnadar • Regelbrot
Vatn og avlaup • Sjølvkost • Vedlikehald av leidningsnett og anlegg	I intervju blir det vist til at vatn og avlaup tidlegare var eit område som ein var uroleg for, men at dette ikkje er tilfelle lenger etter at kommunen fekk bistand til å ivareta dette området. Samtidig blir det peikt på at vatn og avlaup er ei utfordring. Vann vest AS, som kommunen har eigarskap i, blei stifta i 2019. Selskapet skal utføre og formidle tenester knytt til vass- og avlaupsverksemd (sjå nærare omtale av selskapet i kap. 4.1). I budsjettet for 2020 blir det peikt på at VA er kritisk infrastruktur i samfunnet, og at vedlikehald og fornying av anlegg og leidningsnett er avgjerande for å sikre innbyggjarane ei trygg vassforsyning og eit velfungerande avlaupsnett. I 2020 opnar det nye vassverket på Vaksdal og bygging av høgdebassenget på Myster kjem i gang. For avlaupsanlegga startar planlegging av avlaupsrensing i fleire bygder. Samtidig er det planlagt noko vedlikehald av leidningsnett og anlegg. Tal frå Kommunebarometeret viser at snittet timar per år med brudd i vassleveransen per innbyggjar er høgare i Vaksdal kommune (1,8) samanlikna med landsgjennomsnittet (0,8). VA er finansiert med gebyr til sjølvkost. Årsgebyret for vassforsyning er lågare i Vaksdal kommune (3486 kr) samanlikna med kostragruppa (4419 kr). Sjølvkostgraden i kommunen er 100 %, mot 92 % i kostragruppa. Sjølvkostgraden for kommunalt avlaup 100 % i Vaksdal kommune (mot 92 % i kostragruppa). Årsgebyret for avlaupstenesta er lågare i Vaksdal kommune (2369 kr) samanlikna med kostragruppa (4645 kr).	• Svikt i tenesta • Redusert tillit i befolkninga

3.4 Helse og omsorg

Tenestekområde helse og omsorg har ei helse- og omsorgseining som utfører tenester i heile skalane for tenesteyting, for alle alders- og diagnosegrupper. Eininga gjorde hausten 2019 ei justering i organiseringa under einingsleiar til fire avdelingar, heimebaserte tenester, institusjonsplassar, ressurscenter og Elvavegen buening for funksjonshemma.

Tenestene rus og psykiatri, legekantoret, fysio- og ergoterapeutar og forvaltningskantoret er organisatorisk plassert under einingsleiar.

Vaksdal kommune kjøper kommunalt akutt døgntilbod-plassar (ØH/KAD) frå Voss herad.

Tabell 6: Identifiserte risikoområde knytt til helse og sosial

Område og tema	Observasjonar	Vurderingar/moglege konsekvensar	Risiko
Pleie og omsorg - Heimebaserte tenester - Institusjonstenester	I spørjeundersøkinga som er gjennomført i samband med risiko- og vesentlegvurderingane blei det stilt spørsmål om kva område det er størst risiko for at kommunen ikkje klarar å nå mål, følgje opp vedtak og/eller etterleve regelverk. Flest svarte helse og omsorg på dette spørsmålet. På oppfølgingsspørsmål om kva type risiko dette dreier seg om blir det peikt på at: • Brukarane sine rettar er under press p.g.a underbudsjettering og stadige krav til å redusere overforbruk på bekostning av behov • Bruk av dobbeltrom på sjukeheimane • Mottak av utskrivingsklare pasientar frå sjukehus (overliggedøgn på sjukehus for utskrivingsklare pasientar er 883 pr. 10 000 innbyggjarar i Vaksdal kommune, til samanlikning er snittet i Norge på 128 overliggedøgn ifølgje Kommunebarometeret) • Ikkje tilstrekkeleg bemanning • Ikkje tilstrekkeleg kompetanse på sommaren, noko som aukar risikoen for feil I kommunen si årsmelding går det fram at det var meirforbruk på 5,4 mill. I heimetenesta i 2019. Årsaker til dette blir vist til vere auka bemanning. I heimetenesta var det ei seinvakt meir enn budsjettert i store delar av året som følgje av at talet på vedtakstimar har auka. Det blir vist til at færre brukarar får hjelp, men at dei har større hjelpebehov. Tal frå kommunalt pasient- og brukarregister viser at heimetenesta i Vaksdal kommune i 2019 hadde 62 brukarar med omfattande bistandsbehov (dette utgjer 21 % av brukarane av heimebaserte tenester) I kommunen si årsmelding for 2019 går det også fram at det var fleire omfattande HMT-saker i dei heimebaserte tenestene i 2019, og det blir vist til at tilsette i heimetenesta har kjent på auka arbeidspress. Det blei ifølgje årsmeldinga sett i verk tiltak knytt til dette. Når det gjeld institusjonstenester blir desse ytt på Helsehuset og på ressurscenteret på Vaksdal. Tal frå kommunalt pasient- og brukarregister viser at 77 % av brukarane av institusjonstenester i 2019 hadde eit omfattande bistandsbehov. Også institusjonstenestene hadde meirforbruk i forhold til budsjett i 2019, hovuddelen av avviket skuldast i følgje årsmeldinga auka bemanning.	• Regelbrot • Dårleg kvalitet i tenesta • Høge kostnader	

I kommunen si årsmelding blir det vist til at kommunen har sett i gong eit systematisk tverrfagleg samarbeid mellom institusjonslege, sjukepleiarar, ergo-/fysioterapeut og forvaltning, som er vidareført også i 2019, og at dette har vore effektivt for liggjetida på korttidsplassane og ført til meir heilheitlege pasientforløp. Tal frå Kommunebarometeret 2019 viser at delen institusjonsopphald som var korttidsopphald er lågare i Vaksdal kommune (12,4 %) samanlikna med landsgjennomsnittet (17 %).

Deloitte får opplyst at helse- og omsorgstenestene i kommunen blir gjennomgått av ein ekstern konsulent i 2020 på bestilling frå kommunestyret. Rapport frå gjennomgangen var ikkje ferdigstilt ved oversending av risiko- og vesentlegvurderingane til kontrollutvalet.

Det blei sist gjennomført forvaltningsrevisjon av kvalitet innanfor helse og omsorg i 2017, som også omfatta brukarperspektivet. I forvaltningsrevisjonen blei det konkludert med at undersøkinga viser at tenestemottakarane og pårørande alt i alt var ganske godt nøgde med helse- og omsorgstenestene i kommunen. Samtidig blei det peikt på fleire forhold som ikkje var tilfredsstillande, mellom anna knytt til at det ikkje var praksis for å melde avvik samt at det ikkje var tilfredsstillande rutinar for å sikre tilsette sine medverknad i kvalitetsutvikling. I intervju med kommuneadministrasjonen blir det vist til at det blir meldt ein del avvik, særleg knytt til medikamenthandtering, og at det er etablert gode system for å følgje opp avvika og iverksette tiltak.

Tildeling av helse og omsorgstenester

Tildeling av kommunale helse- og omsorgstenester er mellom anna regulert i pasient- og brukarrettslova og i forvaltningslova. Tildeling av slike tenester er eit enkeltvedtak. I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at forvaltningskontoret i kommunen fatta 886 vedtak i 2019. I samband med gjennomgang og nye vedtak på praktisk bistand, blei 24 klagesaker sendt vidare til Fylkesmannen ifølgje årsmeldinga. I 22 av desse sakene blei kommunen pålagt å gjere ei ny vurdering. I tillegg blei det sendt tre andre klagesaker til Fylkesmannen, der pasient fekk medhald i to av sakene.

I intervju blir det vist til at det har vore diskusjonar rundt ressursar og arbeidspress på forvaltningskontoret og at det hadde vore nyttig med en forvaltningsrevisjon som ser på saksbehandling og kapasitet på forvaltningskontoret. Andre viser til at det har blitt gjennomført ein internrevisjon av vedtaksfattning for ei tid tilbake, og at det har vore jobba mykje med kompetanseheving og forbetring av forvaltningskontoret dei siste åra. Det blir vist til at kommunen også i hovudsak klarer å innfri vedtaka som er fatta.

- Brot på lov og regelverk

Tenester til funksjonshemma	I Kommunebarometeret for 2019 blir det vist til at 90 % av dei funksjonshemma i Vaksdal opplever at dei får den hjelpa dei treng for å kunne delta i arbeid og studiar, noko som ifølgje Kommunebarometeret er fleire enn i dei fleste andre kommunar. I undersøkinga blir det peikt på at foreldra til barn med funksjonshemming ikkje får tilstrekkeleg avlastning. Utover dette blir det ikkje vist til andre risikoar knytt til tenester til funksjonshemma. I kommunen si årsmelding for 2019 blir det peikt på at pleietyngda i bueining for funksjonshemma har auka dei siste åra, og at det har vore behov for opplæring i forflytningsteknikk og bruk av hjelpemiddel. Det går fram at avdelinga no har godt med hjelpemiddel. Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med Vaksdal kommune sine tenester til personar med utviklingshemming i 2017. Det blei ikkje avdekt brot på krav i lov og forskrift.	• Ikkje god nok avlastning til foreldre med barn med funksjonshemming	
Rus- og psykisk helse	I kommunen si årsmelding for 2019 går det fram at rus- og psykiatrienesta opplever ei auke av yngre brukarar, 18-30 år. Vidare går det fram at i overkant av 25% av brukarane har alvorlege psykiske lidningar (psykose, schizofreni, bipolar). I tillegg har noko meir enn 10 personar alvorleg rusproblematikk eller ei blanding av rus og psykiatri (ROP). I KOSTRA er det oppgitt at brutto og netto driftsutgifter til tilbod til personar med rusproblem var 0 kr i 2019 (til samanlikning er tala frå kostragruppa 279,9 kr brutto og 190 kr netto). Talet på vedtak om kjøp av tiltak til rusmiddelmissbrukarar pr. 10 000 innbyggjarar er høgare i Vaksdal kommune (8,5) enn i kostragruppa (1,2) og landet utanom Oslo (1,6). I intervju blir det peikt på at ein er usikre på tenesta og at det kunne vore nyttig å gjennomføre ein forvaltningsrevisjon på dette området. I budsjettet for 2020 er det sett som mål at rus- og psykiatrienesta skal styrke tenestetilbodet innan rusfeltet.	• Regelbrot • Ikkje tilstrekkeleg kapasitet til å ivareta brukarane	
AO-senteret	AO-senteret, eit kommunalt føretak, har som oppgåve å gje arbeid til personar som ikkje kan få arbeid i den ordinære arbeidsmarknaden. I undersøkinga blir det peikt på at det kunne vore nyttig med ein gjennomgang av sentrale forhold i føretaket. Det blir vist til at det har vore spørsmål knytt til tilsetjingsforhold og om personane skal vere tilsett i kommunen eller i føretaket. Det blir opplyst at kommunen har fått avklart dette, men det blir kommentert at ein ikkje kjenner seg heilt trygge på denne type problemstillingar i kommunale føretak.	• Ikkje tilstrekkeleg oversikt over verksemda og regelverket knytt til kommunale føretak	

Det blir ikkje vist til særskilte utfordringar/risikoar knytt til tenestene som blir ytt til brukarane av det kommunale føretaket.

4. Forvaltningsrevisjon – oversikt over identifiserte risikoar i kommunen sine selskap

På bakgrunn av innsamla og analysert informasjon, presenterer vi i denne seksjonen risikoar knytt til selskapa der kommunen har eigarskap. Vurderinga er gjort med særleg fokus på følgjande forhold:

- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med kommunestyret sine vedtak og føresetnader,
- risiko for at selskapet ikkje driv i samsvar med lover og reglar og på ein økonomisk forsvarleg måte.

I tillegg til ei konkret risikovurdering vil det også vere viktig å vurdere selskapa ut i frå kor vesentlege dei er for kommunen (vesentleganalyse). To overordna perspektiv kan leggjast til grunn for ei slik vurdering:

- fokus på brukarperspektivet/samfunnsnyttan
- fokus på økonomiske interesser for kommunen

På bakgrunn av desse forholda har revisjonen utleia følgjande kriterium for vesentleganalysen, som kan vere til hjelp når kontrollutvalet skal prioritere kva selskap som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon:

1. selskap der det er avdekka moglege risikoforhold
2. selskap med berre offentleg eigarskap
3. selskap som har eit samfunnsmessig ansvar
4. selskap som har direkte tenestetilbod til kommunen sine innbyggjarar
5. selskap som leverer verksemdskritiske tenester til kommunen
6. selskap som er heileigd av kommunen
7. selskap der kommunen har omfattande eigarinteresser i tal aksjar (fleirtal) eller stor økonomisk del av aksjekapitalen
8. økonomisk gevinst/tapspotensiale for kommunen
9. etikk og omdøme

Vaksdal kommune har fem selskap som er deleigd med kommunar og/eller fylkeskommunar og seks selskap som er deleigd med private eller statlege aktørar. Selskapa/samarbeida vil bli presentert i tabellar under. Informasjonen i tabellane er i hovudsak basert på opplysningar henta frå Bisnode Smartcheck, Proff, kvart enkelte selskap sine nettsider, oversendt dokumentasjon frå kommunen og informasjon som er kome fram i undersøkinga. Der det har kome fram opplysningar som tyder på at det er risiko knytt til eigarskapet eller drifta i selskapet, vil dette kommenterast. Det vil òg bli kommentert om det dei siste åra har blitt gjennomført selskapskontroll av selskapet, og – der det er relevant – om eventuelle kommunesamanslåingar blant andre eigarar har vesentlege konsekvensar for enten selskapet eller for eigarskapet til Vaksdal kommune.

Selskapa blir presentert i to tabellar. Den første inneheld selskap som kommer inn under kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er aksjeselskap og interkommunale selskap som er heileigd av kommunen eller eigd saman med andre kommunar og/eller fylkeskommunar. Desse selskapa har Vaksdal kommune full innsynsrett i og kan gjennomføre forvaltningsrevisjon og eigarskapskontrollar av.

Den andre tabellen inneheld oversikt over selskap der kommunen har eigarskap, men som ikkje kjem inn under innsynsretten etter kommunelova §§ 23-6 og 24-10. Dette er ofte aksjeselskap med innslag av private eller statlege eigardeler eller samvirkeføretak. Kommunen kan likevel gjennomføre avgrensa forvaltningsrevisjonar og eigarskapskontrollar, t.d. med omsyn til i kva grad selskapet opptre i tråd med eigarane sin intensjon, om val og opplæring av styrerepresentantar skjer etter kommunen sine reglar og rutinar, om rapporteringa frå selskapet samsvarar med retningslinjer mv. Kontrollutvalet kan også be styret i eit selskap om å få fullt innsyn dersom det er ønskjeleg å gjere fullverdig forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

4.1 Selskap som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Vann vest AS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 5,56 %	Vann vest skal fremje samarbeid og kompetanseutvikling gjennom å utføre og leggje til rette for erfaringsutveksling, opplæring og informasjonsverksemd. Verksemda skal utføre og formidle tenester, knytt til vass- og avlupsverksemd, som til dømes bistand til drift, kvalitetssikring, vassmiljø og beredskap. Verksemda kan inngå samarbeidsavtalar med, eller delta i, andre føretak i den grad dette er føremålstenleg.			
Nøkkelpunkt	Vann vest AS blei stifta i 2019 og er eigd av 16 kommunar som har ein eigardel på 5,56 % kvar i selskapet.			
• Omdøme • Delt offentlig eigarskap • Stifta i 2019	Selskapet blei stifta i 2019 og det er berre rapportert inn rekneskap for stiftingsåret til Brønnøysundregisteret.			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017	
Eigenkapital	74	...	...	
Inntekter	0	...	...	
Resultat før skatt	0	...	...	
Likviditet	22,04	...	...	
Soliditet	12,91 %	...	...	

Interkommunalt arkiv i Hordaland IKS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 2,85 %	Selskapet sitt føremål er å arbeide for at for at verdifullt arkivmateriale i deltakarkommunane vert tatt vare på og sikra som informasjonskjelder for samtid og ettertid, og gjort tilgjengeleg for offentlig verksemd, forskning og andre administrative og kulturelle føremål.			
Nøkkelpunkt	Selskapet er eigd av 24 kommunar.			
• Omdøme • Samfunnsansvar	Siste rapporterte årsrekneskap til Brønnøysundregisteret var i 2005, og revisor har ikkje hatt tilgang på nyare rekneskap.			
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	Ikkje tilgjengeleg			

BIR AS				
Selskapet sitt føremål Eigardel: 1,61 %	Føremålet til verksemda er å eige og forvalte selskap som skal syrgja for innsamling, transport og behandling av hushaldnings- og næringsavfall. Verksemda kan også etablere innsamling, transport og behandling av produksjons-, nærings- og farleg avfall.			
Nøkkelpunkt	Bergen kommune er største eigar i BIR AS med 80 % av eigarskapet. Bjørnafjorden, Osterøy, Kvam, Askøy og Samnanger har og eigardel i verksemda.			
• Omdøme • Delt offentlig eigarskap	Rogaland revisjon IKS gjennomførte ein selskapskontroll av BIR i 2018 på oppdrag frå Bergen kommune.			

BIR AS

- Direkte tenestetilbud til innbyggjarane
- Samfunnsansvar
- Vesentlege verdiar

BIR har hatt ein positiv trend dei siste åra. Verksemda auka inntektene og eigenkapitalen monaleg mellom 2018 og 2019, som bidrog til at resultatet var fleire gonger høgare i 2019. Samtidig har likviditeten vore under tilrådd nivå (2) dei siste åra, noko som kan indikere at likviditeten ikkje er tilfredsstillande.

BIR har følgjande dotterselskap og eigarinteresser som er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10:

- BIR Nett AS (100 %)
- BIR Avfallsenergi AS (100 %)
- BIR Transport AS (100 %)
- BIR Privat AS (100 %)
- BIR Bedrift AS (100 %)
- Møllendalsveien 31 AS (100 %)
- Møllendalsveien 40 AS (100 %)
- WasteIQ AS (60 %)

BIR har også eigardelar i BKK Varme AS (49 %), Invertapro AS (20,02 %), Bergen Carbon Solutions AS (10 %) og Greentech innovators AS (9,99 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	327 618	222 339	221 295
Inntekter	543 009	190 360	189 149
Resultat før skatt	202 531	39 621	29 834
Likviditet	0,92	0,85	0,86
Soliditet	13,21 %	9,3 %	9,9 %

Driftsassistansen i Hordaland vann og avløp IKS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 1,1 %

Selskapets føremål er å vere eit kompetansesenter for vatn- og avlaupstenester.

Bergen kommune er største eigar i verksemda med ein eigadel på 61, 5 %. Verksemda er også eigd av 15 andre kommunar med varierende eigardel.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt offentleg eigarskap
- Samfunnsansvar

Nøkkeltala viser at verksemda gjekk med underskot i 2018 og 2019, men nøkkeltala elles viser at selskapet har ein solid økonomi.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	2 078	2 552	4 394
Inntekter	13 138	12 538	11 008
Resultat før skatt	-474	-87	639
Likviditet	2,55	2,85	2,8
Soliditet	31,09	37,68 %	65,46 %

Kommunekraft AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,313 %	Føremålet til Kommunekraft er å formidle aksjeeigaranes disponible kraft, irekna konsesjonskraft, og drive anna verksemd knytt til slik formidling.		
Nøkkelpunkt	Landssamanslutninga av vasskraftkommunar (LVK) er største eigar med 56,56 % av aksjane i eigarselskapet. Det er i tillegg fleire enn 140 eigarkommunar med 0,313 % av aksjane kvar.		
- Omdøme - Delt offentlig eigarskap - Samfunnsansvar	Nøkkeltala viser at verksemda generelt sett har ein solid økonomi, men at verksemda gjekk med underskot i 2017.		
Nøkkeltal³ (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	1 923	1 770	1 955
Inntekter	2 068	2 057	2 548
Resultat før skatt	154	-185	68
Likviditet	16,62	12,79	3,34
Soliditet	94,22 %	92,67 %	71,85 %

4.2 Selskap som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10

Vaksdal Næringsselskap AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 67,55 %	Føremålet til selskapet er å fremja næringsutvikling i Vaksdal kommune gjennom å utvikle eksisterande verksemdar og ressursar samt skapa ny verksemd, medrekna å førestå rådgjeving og finansieringshjelp til næringsverksemd.		
Nøkkelpunkt	Største eigar i verksemda er Vaksdal kommune med 67,55 % av eigarskapet. Dale of Norway (6,75 %), Daletec AS (6,75 %) og fleire andre aktørar har også eigardel.		
- Omdøme - Delt eigarskap med private aktørar - Samfunnsansvar	Nøkkeltala viser at verksemda har gått med underskot dei tre siste åra og at eigenkapitalen har minka. Inntektene har vore stabile. I undersøkinga blir det vist til at selskapet mottek finansiering frå kommunen på 1 mill. kr. per år. Det blir peikt på at det kunne vore nyttig å sett nærare på selskapet og kva planar dei har framover med tanke på å sikre eigenkapital, samt å få betre innsikt i kva arbeid selskapet gjer. I intervju blir det vist til at det har vore vanskeleg for administrasjonen å ha oversikt over næringsarbeidet i selskapet. Det blir opplyst at kommunen har starta på ein gjennomgang/oppfølging av dette eigarskapet. Deloitte får også opplyst at selskapet har fått kontor på rådhuset for å sikre tettare dialog.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	2 245	2 753	3 099
Inntekter	1 000	1 000	1 109
Resultat før skatt	-508	-346	-663
Likviditet	3,35	5,46	5,37
Soliditet	77,04 %	85,58 %	82,33 %

³ Det er ikkje rapportert inn årsrekneskap til Brønnøysundregisteret for 2019 per august 2020.

Modalen-Eksingedalen Billag AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 28,33 %

Selskapet skal drive bilruter, anna transport, verksemd i denne samanheng og investering i andre selskap.

Nøkkelpunkt

Vaksdal kommune er største eigar i verksemda med 28,33 % av eigarskapet. Verksemda er også eigd av ei rekke private aktørar med varierende eigardel. Nøkkeltala viser at selskapet har hatt jamn eigenkapital og jamne inntekter dei siste åra. Samstundes gjekk selskapet med underskot dei tre siste åra og det er indikasjonar på at likviditeten er under tilrådd nivå (2) i 2018 og 2019.

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane

I undersøkinga blir det peikt på at det er ønskeleg med meir innsikt i dette selskapet, som er ein stor arbeidsplass i kommunen og som leverer viktige transporttenester. Mellom anna blir det stilt spørsmål knytt til om styresamansetjinga er optimal og det blir peikt på at økonomien i selskapet ikkje er tilfredsstillande. Det blir også stilt spørsmål ved nokre tiltak som er gjort for å redusere kostnader. I intervju blir det opplyst at kommunen har starta ein gjennomgang av eigarskapet som er politisk initiert.

Verksemda har eigarinteresser i Dale Taxisentral AS (40 %) som ikkje er omfatta av §§ 23-6 og 24-10. Datterselskapet Osbuss blei selt i 2020.

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	11 717	11 793	12 658
Inntekter	28 233	26 710	25 445
Resultat før skatt	-180	-1 341	-664
Likviditet	1,2	1,21	3,75
Soliditet	50,36 %	46,82 %	45,29 %

Vaksdal senter utvikling AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 8,7 %

Føremålet til selskapet er å eige og utvikle Vaksdal Senter samt tilhøyrande virksomhet.

Vaksdal kommune eig (8,7 %) av selskapet saman med Coop eignedom Vest AS (69,57%) og Sæterdal AS (15,2 %). Nøkkeltala viser at selskapet gjekk i underskot i 2016 og 2017. Likviditeten har også gått monaleg ned frå 2016 til 2018. Inntektene og eigenkapitalen har vore jamn.

Nøkkelpunkt

- Omdøme
- Delt eigarskap med private aktørar

Nøkkeltal⁴ (i heile tusen NOK)	2018	2017	2016
Eigenkapital	1 442	1 405	1 655
Inntekter	1 146	1 073	976
Resultat før skatt	37	-250	-334
Likviditet	3,24	6,02	42,19
Soliditet	27,26 %	28,99 %	34,01 %

⁴ Det er ikkje rapportert inn årsrekneskap til Brønnøysundregisteret for 2019 per august 2020.

BKK AS**Selskapet sitt føremål**

Eigardel: 0,37 %

Føremålet til selskapet er produksjon, overføring, distribusjon og omsetning av energi samt anna verksemd knytt til disse områdene. Verksemda kan også drivast i samarbeid med eller ved deltaking i andre føretak med tilsvarande eller liknande føremål.

Nøkkelpunkt

Statkraft industrial holding AS er største eigar i BKK med 49,9 % av eigarskapet. BKK er også eigd av ei rekke kommunar på vestlandet, Tysnes kraftlag og Etne elektrisitetslag. Nøkkeltala viser at verksemda har auka eigenkapitalen sin monaleg dei siste åra. Driftsresultatet har variert, men gjekk merksam opp i 2018.

BKK har fleire dotterselskap og eigarinteresser som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10:

- BKK Breiband AS (100 %)
- BKK Digitek AS (100 %)
- BKK Nett AS (100 %)
- BKK Elektrifisering AS (100 %)
- Plug Holding AS (100 %)
- Vestlandsenergi AS (100 %)
- BKK Strøm AS (100 %)
- EE Øvrig AS (100 %)
- BKK Tysneskraft AS (100 %)
- BKK Regnskapsservice AS (100 %)
- Veilys AS (100 %)
- BKK Produksjon AS (100 %)
- BKK Spring AS (100 %)
- BKK Elsikkerhet AS (90 %)
- BKK Enotek AS (77 %)
- BERGEN Fiber AS (62,7 %)
- BKK Varme AS (51 %)
- Serene Onshore AS (50 %)
- Plug Bergen AS (50 %)
- Mongstad Vekst AS (50 %)
- Sognekraft AS (44,45 %)
- Tafjord Kraft AS (43,1 %)
- Sunnhordland kraftlag AS (38,17 %)
- Sogn og Fjordane energi AS (36,84 %)
- Fjord Invest sørvest AS (18,3 %)
- Fjordkraft Holding ASA (15,24 %)
- Sarsia SEED AS (14,5 %)
- Industriutvikling Vest AS (9,09 %)
- Modalen næringsbygg AS (6,37 %)

- Omdøme
- Delt eigarskap med staten
- Samfunnsansvar
- Direkte tenestetilbod til innbyggjarane
- Vesentlege verdier

Nøkkeltal (i heile tusen NOK)

	2019	2018	2017
Eigenkapital	8 690 000	7 564 000	6 756 000
Inntekter	275 000	262 000	274 000
Resultat før skatt	1 413 000	1 575 000	687 000
Likviditet	0,79	0,78	0,55
Soliditet	40,48 %	37,12 %	33,48 %

Fjord Norge AS			
Selskapet sitt føremål Eigardel: 0,12 %	Føremålet med selskapet er internasjonal marknadsføring og tilrettelegging for sal for reiselivet i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal.		
Nøkkelpunkt	Største eigar i selskapet er Visit Bergen med 11,31 % av aksjane. Selskapet er også eigd av fleire fylkeskommunar og private aktørar. Nøkkeltala viser at verksemda har hatt solid økonomi dei siste åra, sjølv om verksemda gjekk med eit lite underskot i 2019.		
• Omdøme • Delt eigarskap med private aktørar • Samfunnsansvar	Fjord Norge AS har eigarinteresser i seg sjølv (1,32 %) og det nyleg etablerte selskapet Varde opplevelseskvalitet AS (6,38 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	5 116	5 358	5 355
Inntekter	37 037	41 885	36 893
Resultat før skatt	-57	63	35
Likviditet	1,66	1,47	1,74
Soliditet	40,99 %	32,92 %	43,93 %

Biblioteksentralen SA			
Selskapet sitt føremål Eigardel: medlemskap	Føremålet med selskapet er å vere eit serviceorgan for alle typar offentlege bibliotek. Biblioteksentralen har til oppgåve å vere hovudleverandør av produkt og tenester til bibliotek og liknande institusjonar.		
Nøkkelpunkt	Selskapet er eigd av ei rekke kommunar, fylkeskommunar, Kommunenes sentralforbund og Norsk bibliotekforeining. Nøkkeltala viser at selskapet gjekk med underskot i 2018 og 2019, men at likviditeten er god og eigenkapital er stabilt høg.		
• Omdøme • Delt eigarskap med private aktørar • Samfunnsansvar • Samvirkeføretak • Vesentlege verdier	Verksemda har følgjande dotterselskap som fell utanfor kommunelova §§ 23-6 og 24-10: • BS Eiendom AB20AS (100 %) • BS Undervisning SA (100 %) • Norsk bibliotektransport AS (100 %) • BS Lab AS (100 %) • Edda bokhandel AS (100 %) Verksemda har også eigarinteresser i BS Eurobib (50 %), Bookbites AS (15 %) og Redia AS (36,7 %) som ikkje er omfatta av kommunelova §§ 23-6 og 24-10.		
Nøkkeltal (i heile tusen NOK)	2019	2018	2017
Eigenkapital	283 643	289 235	296 362
Inntekter	137 403	125 324	131 980
Resultat før skatt	-5 592	-7 127	58 822
Likviditet	5,1	4,58	4,91
Soliditet	92,73 %	63,53 %	62,58 %

4.3 Føretak, samarbeid og foreiningar

Kommunale føretak, interkommunale samarbeid, stiftingar og foreiningar er ikkje omfatta av regelverket om eigarskapskontroll eller forvaltningsrevisjon i selskap. Kommunale føretak og vertskommunesamarbeid er omfatta av ordinær forvaltningsrevisjon. Under har vi laga ei samla liste over ulike samarbeid/interesser til kommunen:

Kommunale føretak

- AO senteret KF

Interkommunale samarbeid:

- IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefellesskap (7 % eigardel, kommunalt oppgåvefellesskap etter kommunelova § 19)
- Voss interkommunale legevakt (kommunelova § 20-1, § 20-2)
- Samarbeid om hjorteforvaltning med Modalen og Voss (administrativt vertskommunesamarbeid § 28 b)
- Samarbeid om hjorteforvaltning med Osterøy (administrativt vertskommunesamarbeid § 28 b)
- Samarbeid om barnevern med Modalen (administrativt vertskommunesamarbeid § 28 b)
- Krisesenter (vertskommunesamarbeid § 28-1 bokstav a, jf b)
- Bergen og omland friluftsråd (§ 27 etter kommunelova 1992)
- Osterfjordrådet (§ 27 etter kommunelova 1992)
- Interkommunalt utval mot akutt forurensning (§ 27 etter kommunelova 1992)
- LVK (§ 27 etter kommunelova 1992)
- Vest brann og redning (§ 27 etter kommunelova 1992)

Andre:

- Invest in Bergen (program for næringsutvikling)
- Etablerarsenteret (etablererprogram)
- KLP egenkapitalinnskott gjensidig forsikringsselskap

5. Eigarskapskontrollar – oversikt over identifiserte risikoområde

Basert på analysane og funna knytt til selskapa der Vaksdal kommune har eigarskap (kapittel 4), presenterer vi i dette kapittelet vurderingane av kor i Vaksdal kommune si eigarskapsforvaltning det er risiko for at kommunen ikkje utøver tilstrekkeleg kontroll med selskapa i samsvar med etablerte normer for god eigarstyring og selskapsleiing, både overordna sett og for enkelte selskap der kommunen har eigarinteresser.

Typiske risikoområde som blir undersøkt og vurdert i ein eigarskapskontroll inkluderer system og rutinar for oppfølging av eigarskap, rutinar for val av styrerepresentantar, opplæring av styrerepresentantar og rapportering til kommunestyret.

Dersom ein gjer forvaltningsrevisjon i eit selskap (sjå kap. 4) vil ein også kunne slå denne saman med ein eigarskapskontroll, ved å legge til desse problemstillingane i forvaltningsrevisjonen.

Dei identifiserte risikoområda/-selskapa er sett opp i uprioritert rekkjefølgje. Det er kontrollutvalet som til slutt skal vurdere og prioritere dei ulike områda, og avgjere val av og rekkjefølgje for eigarskapskontrollane i planen som blir lagt fram for kommunestyret.

Tabellen under viser identifiserte risikoområda/-selskap knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning. Vi tar atterhald om at ikkje all informasjon som kjem fram er verifisert.

Tabell 7: Identifiserte risikoområder knytt til kommunen si eigarskapsforvaltning

Område/selskap	Eigardel	Observasjonar	Risikoområde
Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen	IA	Kommunen skal etter ny kommunelov utarbeide eigarskapsmelding som vedtakast av kommunestyret minst ein gong i valperioden (§ 26-1). Vaksdal kommune har ei eigarskapsmelding frå 2018. I undersøkinga blir det peikt på at kommunen har lite fokus på oppfølging av eigarskapa sine. Vidare blir det peikt på at det er mangelfull rapportering frå styrerepresentantar. Det blir også stilt spørsmål knytt til kva som ligg til grunn for val av styrerepresentantar.	- System og rutinar for oppfølging av eigarskap - Rutinar for val av styrerepresentantar - Opplæring av styrerepresentantar og - Rapportering til kommunestyret
Modalen-Eksingedalen Billag	28,33%	Selskapet har gått med underskot dei siste tre åra, og eigenkapitalen har blitt redusert. I undersøkinga blir det peikt på at det er ønskeleg med meir innsikt i selskapet, mellom anna med omsyn til økonomi, drift og styresamansetjing. Det blir opplyst at kommunen har starta på ei oppfølging av dette eigarskapet.	- Økonomi og drift - System og rutinar for oppfølging av eigarskapet - Val og opplæring av styrerepresentantar - Rapportering til kommunen

Vaksdal næringssselskap 67,55%	Vaksdal kommune er majoritetseigar av selskapet, som skal fremja næringsutvikling i Vaksdal kommune gjennom å utvikla eksisterande verksemder og ressursar samt skapa ny verksemd, medrekna å førestå rådgjeving og finansieringshjelp til næringsverksemd.	• Økonomi og drift • System og rutinar for oppfølging av eigarskapet • Val og opplæring av styrerepresentantar • Rapportering til kommunen
	I undersøkinga er det fleire som peikar på at det bør gjennomførast kontrollar av selskapet/kommunen si oppfølging. Deloitte får opplyst at kommunen har starta på ei oppfølging av dette eigarskapet.	

6. Gjennomførte og planlagde forvaltningsrevisjonar, eigarskapskontrollar og statlege tilsyn

6.1 Tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskaps-/eigarskapskontrollar

6.1.1 Forvaltningsrevisjon av den kommunale verksemda

I førre planperiode blei det gjennomført følgjande forvaltningsrevisjonar:

- Forvaltningsrevisjon av interkommunalt legevaktsamarbeid (2020)
- Forvaltningsrevisjon av tilhøva for tilsette som utfører arbeid på ny Dale barne- og ungdomsskule (2019)
- Forvaltningsrevisjon av saksførebuing og offentleg sakshandsaming (2018)
- Forvaltningsrevisjon av kvalitet innanfor helse og omsorg (2017)

6.1.2 Forvaltningsrevisjon i selskap

- Selskapskontroll av BIR – 2018, gjennomført av Rogaland revisjon IKS

6.2 Tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført fleire tilsyn med Vaksdal kommune dei tre siste åra:

- Rett til spesialpedagogisk hjelp – gjere vedtak (2020).
- Behandling av søknadar om økonomisk stønad etter sosialtenestelova for personar med forsyntaransvar for barn ved NAV Vaksdal (2019).
- Tenester til personar med utviklingshemming (2017).
- Tilsyn med utvalde område av samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet (2017).

Dessutan blei det gjennomført tilsyn med barnevern-, helsestasjons- og skulehelsetenesta og rus og psykisk helse i 2015, samt tilsyn med tvungen helsehjelp ved Vaksdal sjukeheim i 2016 og tilsyn med sosiale tenester til personar mellom 17 og 23 år i 2016.

I 2020 har Arkivverket planlagt tilsyn med Vaksdal kommune.

7. Forslag til forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar

På bakgrunn av dei analysar og risikovurderingar som er gjennomførte, er det identifisert fleire område som etter Deloitte si vurdering kan representere høg risiko, og kor kontrollutvalet bør vurdere å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontrollar i Vaksdal kommune.

Forslaget dannar grunnlag for prioriteringa som kontrollutvalet skal gjere. Kontrollutvalet står fritt til å leggje til og endre på prosjekta som er skissert under.

7.1 Forvaltningsrevisjon

7.1.1 Prosjekt som er kategorisert som høg risiko (raude)

Tabell 8: Raude prosjekt

Prosjekt	Tema
• Oppfølging av interkommunale samarbeid	<i>System og rutinar for å sikre dialog, kommunikasjon og at vedtak blir følgt opp i dei interkommunale samarbeida Gjennomgang av utvalde samarbeid</i>
• Oppfølging av politiske vedtak	<i>System og rutinar for å følgje opp politiske vedtak Dialog mellom administrasjonen og kommunestyret</i>
• Informasjonstryggleik og personvern	<i>Styringssystem Kompetanse Etterleving</i>
• Investeringar	<i>Planlegging og oppfølging av investeringsprosjekt</i>
• Innkjøp og kontrakts- og leverandøroppfølging	<i>Kapasitet og kompetanse Regeletterleving Leverandør- og kontraktsoppfølging Kontroll av utvalde kontraktar/leverandørar</i>
• Internkontroll	<i>Bruk av kvalitetssystem Regeletterleving System for å melde og følgje opp avvik</i>
• Barnehage	<i>Kvalitet Kapasitet og kompetanse Tiltak for å redusere og førebygge sjukefråvær</i>
• Sosiale tenester i NAV	<i>System og rutinar Regeletterleving Arbeid med å sikre overgang til tiltak/aktivitet</i>
• Barnevern	<i>Tverrfagleg samarbeid System og rutinar for sakshandsaming og regeletterleving Kontroll av sakshandsaminga</i>
• Tilpassa opplæring, spesialundervisning og samarbeid med PPT	<i>System og rutinar for tilpassa opplæring og tidleg innsats System og rutinar for å fatte vedtak om spesialundervisning Samhandling mellom skulane og PPT Gjennomføring av spesialundervisning</i>
• Plan og byggesak	<i>System og rutinar for sakshandsaming Etterleving av regelverk i samband med sakshandsaming Kapasitet og kompetanse</i>
• Vedlikehald av kommunale bygg	<i>System og rutinar Oppfølging av strategi for eigedomsforvaltning Vedlikehaldsetterslep/kapasitet</i>

• Tildeling av helse- og omsorgstenester	<i>System og rutinar for tildeling av tenester Kontroll av sakshandsaminga Kapasitet og kompetanse</i>
• Rus og psykisk helse	<i>Kapasitet Kompetanse System og rutinar</i>

7.1.2 Andre prosjekt (gule)

Tabell 9: Gule prosjekter

Prosjekt
• Bemanning og personalforvaltning
• Pleie og omsorg
• Beredskap ⁵
• Arkiv og offentlegheit ⁶
• Digitalisering
• Planarbeid
• Klima og berekraft
• Folkehelse
• Tenester til flyktningar
• Trygt og godt skulemiljø
• Samhandling knytt til barn og unge
• Helsestasjon- og skulehelsetenesta
• PPT
• Vedlikehald av kommunal veg
• Vatn og avlaup
• Tenester til funksjonshemma
• AO-senteret, kommunalt føretak

7.2 Eigarskapskontroll

Eigarskapskontroll kan inngå som ein del av ein forvaltningsrevisjon av selskap, eller den kan gjennomførast som eigne prosjekt der fokuset berre er på kommunen si eigarskapsforvaltning av eit eller fleire selskap.

Tabell 10: Aktuelle prosjekt

Prosjekt	Tema
• Eigarskapsforvaltning (overordna)	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapa</i> ◦ <i>Eigarmelding</i> ◦ <i>Eigarstrategi</i> ◦ <i>Eigaroppfølging</i> • <i>Rutinar for val av styrerepresentantar</i> • <i>Opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>

⁵ Kommuneadministrasjonen opplyser at det vil bli gjennomført tilsyn på beredskapsområdet i 2020

⁶ Arkivverket har planlagt tilsyn med kommunen i 2020

• Modalen-Eksingedalen billag	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> • <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>
• Vaksdal næringsselskap	• <i>System og rutinar for oppfølging av eigarskapet</i> • <i>Val og opplæring av styrerepresentantar</i> • <i>Rapportering til kommunen</i>

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 312,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.